

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษารั้งนี้เป็นการประเมินผลการนำนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ไปปฏิบัติ ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ โดยสอบถามจากบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 17 แห่ง โดยประเมินผลการนำนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ไปปฏิบัติ จาก ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล นักวิชาการสาธารณสุข เจ้าพนักงานสาธารณสุข พยาบาลวิชาชีพ และผู้ที่ปฏิบัติงานประจำอื่นๆ ในส่งเสริมสุขภาพตำบล ซึ่งมีลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะที่ปฏิบัติงาน รายได้ต่อเดือน และสอบถามลักษณะทั่วไปของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ประกอบด้วย ขนาดของ รพ.สต. จำนวนประชากรที่รับผิดชอบ จำนวนหมู่บ้านที่รับผิดชอบ จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานประจำ ลักษณะที่ตั้งของ รพ.สต.

ผู้ศึกษาได้ใช้รูปแบบประเมินโครงการแบบ CIPP ของ Stufflebeam (1971) ซึ่งเป็นการประเมินภาพรวมของนโยบายที่เน้นการให้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ (Decision-oriented Evaluation Models) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล และข่าวสารต่างๆ เพื่อช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง โดยสามารถประเมินผลการนำนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ไปปฏิบัติได้อย่างครอบคลุมทุกขั้นตอน โดยได้ประยุกต์ใช้เกณฑ์ทั้ง 5 เกณฑ์สำหรับการวิจัยประเมินผล ของปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2529: 7, 51) ประกอบด้วย 1) การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นปัจจัยพื้นฐานของนโยบาย และสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย บริบทของสภาพแวดล้อม ประเภทของนโยบาย วิสัยทัศน์ ปัญหาแหล่งทุน สภาพความผันผวนทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง การก่อตัวของอุปสรรคต่อนโยบาย 2) การประเมินความเหมาะสมของปัจจัยป้อน (Input Evaluation) ประกอบด้วย บุคลากร เครื่องมือ เครื่อง อุปกรณ์ ยา เวชภัณฑ์ สักยภาพการบริหาร 3) ประสิทธิภาพของกระบวนการ (Process Evaluation) ประกอบด้วย การบริหารจัดการ การนิเทศ ติดตาม การมีส่วนร่วมบุคลากรภายในหน่วยงาน และการพัฒนาบริการของ รพ.สต. และ 4) ผลผลิต ของการนำนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพไปปฏิบัติ (Product Evaluation) ประกอบด้วย ประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพ ความพอเพียง ความเสมอภาค และความเป็นธรรม ผู้ศึกษาได้เรียบเรียงขั้นตอนการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรในการศึกษา

ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตพื้นที่ในการศึกษาคือ อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) จำนวน 17 แห่ง

ขอบเขตด้านประชากร

ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อประเมินผลการนำนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ไปปฏิบัติ ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จำนวน 17 แห่ง ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (ผอ.รพ.สต.) นักวิชาการสาธารณสุข เจ้าพนักงานสาธารณสุข พยาบาลวิชาชีพ และผู้ที่ปฏิบัติงานประจำอื่นๆ ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จำนวนแห่งละ 5 คน รวมเป็น 85 คน

ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อยืนยันผลการประเมินการนำนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ไปปฏิบัติ ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ซึ่งเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ทั้ง 17 แห่ง โดยการเข้าไปสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ และคู่มือสารที่เกี่ยวข้อง จำนวน 51 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (ผอ.รพ.สต.) แห่งละ 1 คน ซึ่งเป็นตัวแทนการปฏิบัติงานด้านการบริหาร 2) นักวิชาการสาธารณสุขหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุข แห่งละ 1 คน ซึ่งเป็นตัวแทนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ และ 3) พยาบาลวิชาชีพหรือผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาพยาบาล แห่งละ 1 คน ซึ่งเป็นตัวแทนการปฏิบัติงานด้านบริการ ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณผสมผสานการวิจัยเชิงคุณภาพ ภายใต้แนวคิดทฤษฎีรูปแบบประเมินผลนโยบายแบบ CIPP ของ Stufflebeam (1971) ซึ่งเป็นการประเมินภาพรวมของนโยบายที่เน้นการให้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ (Decision-oriented Evaluation Models) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล และข่าวสารต่างๆ เพื่อช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง โดยสามารถประเมินผลการนำนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.

สศ.) ไปปฏิบัติได้อย่างครอบคลุมทุกขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) 2) การประเมินปัจจัยป้อน (Input Evaluation) 3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และ 4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) โดยได้ประยุกต์ใช้เกณฑ์ทั้ง 5 เกณฑ์สำหรับการวิจัยประเมินผล ของประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2529: 7, 51) ต่อการประเมินผลการนำนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สศ.) ไปปฏิบัติในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ประเมินผลผลิต ของการนำนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพไปปฏิบัติ เกณฑ์ 1) ประสิทธิภาพ 2) ประสิทธิภาพ 3) ความพอใจเพียง 4) ความเสมอภาค และ 5) ความเป็นธรรม

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้มีหน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สศ.) ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 17 แห่ง

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณเพื่อประเมินผลการนำนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สศ.) ไปปฏิบัติ ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาใน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สศ.) จำนวน 17 แห่ง ประชากรคือ ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 1 คน เนื่องจาก เป็นกลุ่มตัวอย่างที่แสดงความคิดเห็นในฐานะผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล นักวิชาการสาธารณสุขหรือ เจ้าหน้าที่งานสาธารณสุข พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 2 คน เนื่องจากเป็นกลุ่มตัวอย่างที่สามารถสะท้อนให้เห็นการปฏิบัติงานในด้านการรักษาพยาบาลและการส่งเสริมสุขภาพรวมทั้งการวางแผน และการประเมินผลแผนงาน โครงการ กบองค์กรต่างๆในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ที่หมอนเวียนมาช่วยปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 8 ชั่วโมง จำนวน 1 คน และผู้ปฏิบัติด้านการรักษาพยาบาล จำนวน 1 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแห่งละ 5 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างจากผู้ตอบแบบสอบถาม และให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 85 คน

ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (ผอ.รพ.สศ.) นักวิชาการสาธารณสุข เจ้าหน้าที่งานสาธารณสุข พยาบาลวิชาชีพ และผู้ที่ปฏิบัติงานประจำอื่นๆ ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สศ.) จำนวนแห่งละ 5 คน รวมเป็น 85 คน

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อยืนยันผลการประเมินการนำนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สศ.) ไปปฏิบัติ ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สศ.) ในอำเภอพร้าว ซึ่งเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) จำนวน 17 แห่ง โดยการสัมภาษณ์ และดูเอกสารที่เกี่ยวข้อง ของผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริม

สุขภาพตำบล (ผอ.รพ.สต.) แห่งละ 1 คน ซึ่งเป็นตัวแทนการปฏิบัติงานด้านการบริหาร นักวิชาการสาธารณสุขหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุข แห่งละ 1 คน ซึ่งเป็นตัวแทนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ และพยาบาลวิชาชีพหรือผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาพยาบาล แห่งละ 1 คน ซึ่งเป็นตัวแทนการปฏิบัติงานด้านบริการ ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จำนวน 17 แห่ง รวม 51 คน

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินงานในขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ขออนุญาต และความร่วมมือในการทำวิจัย เก็บข้อมูล ต่อนายแพทย์สาธารณสุข จังหวัดเชียงใหม่ และ สาธารณสุขอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
2. ประสานงานกับผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งสิ้น 17 แห่ง โดยชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตเก็บข้อมูลในแบบสอบถาม
3. เมื่อได้รับอนุญาตแล้วดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ระหว่างเดือน เมษายน 2555 ถึง เดือน พฤษภาคม 2556
4. นำแบบสอบถามที่ได้เก็บข้อมูลได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์แล้วนำมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

3.4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น จำนวน 2 ชุด ประกอบด้วย

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณเพื่อประเมินผลการนำนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.ต.) ไปปฏิบัติ ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ แบบสอบถามประกอบด้วย

- 1) ลักษณะทั่วไปของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ประกอบด้วย ขนาดของ รพ.สต. จำนวนประชากรที่รับผิดชอบ จำนวนหมู่บ้านที่รับผิดชอบ จำนวนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำ ลักษณะที่ตั้งของ รพ.สต. 2) ลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะที่ปฏิบัติงาน รายได้ต่อเดือน 3) การประเมินผลการนำนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ไปปฏิบัติ ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย (1) การประเมินบริบท (Context Evaluation) (2) การประเมินความเหมาะสมของ

ปัจจัยป้อน (Input Evaluation) (3) ประสิทธิภาพของกระบวนการ (Process Evaluation) และ (4) ประสิทธิภาพ และผลกระทบของการนำนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพไปปฏิบัติ (Product Evaluation) และ 4) ปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด ในการนำนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไปปฏิบัติ

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อยืนยันผลการประเมินการนำนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ไปปฏิบัติ ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ในอำเภอพร้าวซึ่งเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ทุกแห่ง จำนวน 17 แห่ง โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สัมภาษณ์จากแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย การประเมินผลการนำนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ไปปฏิบัติ ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย (1) การประเมินบริบท (Context Evaluation) (2) การประเมินความเหมาะสมของปัจจัยป้อน (Input Evaluation) (3) ประสิทธิภาพของกระบวนการ (Process Evaluation) และ (4) ผลผลิต (Product Evaluation) และ 4) ปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด โดยเข้าไปสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (ผอ.รพ.สต.) แห่งละ 1 คน ซึ่งเป็นตัวแทนการปฏิบัติงานด้านการบริหาร นักวิชาการสาธารณสุขหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุข แห่งละ 1 คน ซึ่งเป็นตัวแทนการปฏิบัติงานด้านวิชาการ และพยาบาลวิชาชีพหรือผู้ปฏิบัติงานด้านการรักษาพยาบาล แห่งละ 1 คน ซึ่งเป็นตัวแทนการปฏิบัติงานด้านบริการ ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) รวม 51 คน

3.4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการรวบรวมจากหนังสือ ตำรา ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการนำนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ไปปฏิบัติ และผลการประเมินคุณภาพในด้านการบริหาร บริการ และวิชาการตามมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ของกระทรวงสาธารณสุข ของสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดเชียงใหม่ ประจำปีงบประมาณ 2555

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในศึกษา

การศึกษาเรื่อง การประเมินผลการนำนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ไปปฏิบัติ ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ มีเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ (Questionnaire) ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น จำนวน 2 ชุด โดยมีรายละเอียดของแบบสอบถามดังนี้

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณเพื่อประเมินผลการนำนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.ต.) ไปปฏิบัติ ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ แบบสอบถามประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนข้อคำถามทั้งหมด 7 ข้อ เป็นคำถามแบบมีให้เลือกคำตอบ (Multiple Choice Test) คือ แบบทดสอบที่มีข้อคำถามให้และกำหนดคำตอบไว้พร้อมหลาย ๆ คำตอบ และแบบปลายเปิด (Open Ended)

ข้อที่ 1 เพศ เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale) ได้แก่

1. ชาย
2. หญิง

ข้อที่ 2 อายุ เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงอันดับ (Ordinal Scale) ได้แก่

1. อายุน้อยกว่า 20 ปี
2. อายุ 21-30 ปี
3. อายุ 31-40 ปี
4. อายุ 41-50 ปี
5. อายุ 51 ปีขึ้นไป

ข้อที่ 3 สถานภาพเป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale) ได้แก่

1. โสด
2. คู่ / สมรส
3. หย่า / หม้าย / แยกกันอยู่

ข้อที่ 4 ระดับการศึกษาเป็นระดับข้อมูลประเภทเรียงอันดับ (Ordinal Scale) ได้แก่

1. อนุปริญญา
2. ปริญญาตรี
3. สูงกว่าปริญญาตรี ระบุ.....

ข้อที่ 5 ตำแหน่งที่ปฏิบัติงานเป็นระดับข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale) ได้แก่

1. นักวิชาการสาธารณสุข
2. พยาบาลวิชาชีพ
3. เจ้าหน้าที่งานสาธารณสุข
4. อื่นๆ ระบุ.....

ข้อที่ 6 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานเป็นระดับข้อมูลประเภทแบบแบ่งช่วง (Interval Scale)

คือ

ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน.....ปี

ข้อที่ 7 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนเป็นระดับข้อมูลประเภทแบบแบ่งช่วง (Interval Scale) คือ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....บาท

ตอนที่ 2 การประเมินผลการนำนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ไปปฏิบัติ ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 1) การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นปัจจัยพื้นฐานของนโยบาย และสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย บริบทของสภาพแวดล้อม ประเภทของนโยบาย วิสัยทัศน์ ปัญหา แหล่งทุน สภาพความผันผวนทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง การก่อตัวของอุปสรรคต่อนโยบาย จำนวนข้อคำถามทั้งหมด 9 ข้อ ใช้แบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale Method) 2) การประเมินความเหมาะสมของปัจจัยป้อน (Input Evaluation) ประกอบด้วย บุคลากร เครื่องมือ เครื่อง อุปกรณ์ ยา เวชภัณฑ์ ศักยภาพการบริหาร จำนวนข้อคำถามทั้งหมด 5 ข้อ ใช้แบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale Method) 3) ประสิทธิภาพของกระบวนการ (Process Evaluation) ประกอบด้วย การบริหารจัดการ การนิเทศ ติดตาม การมีส่วนร่วมบุคลากรภายในหน่วยงาน และการพัฒนาบริการของ รพ.สต. จำนวนข้อคำถามทั้งหมด 3 ข้อ ใช้แบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale Method) และ 4) ผลผลิต (Product Evaluation) ประกอบด้วย ประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ความพอเพียง ความเสมอภาค และความเป็นธรรม จำนวนข้อคำถามทั้งหมด 5 ข้อ ใช้แบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale Method)

เกณฑ์การให้คะแนนเพื่อใช้ในการประเมินตามหลัก Likert Scale ใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale Method) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาค (Interval Scale) ดังนี้ (Best, 1981, หน้า 196)

ระดับ	ปฏิบัติตามที่สุด	คะแนนเท่ากับ 5
ระดับ	ปฏิบัติได้มาก	คะแนนเท่ากับ 4
ระดับ	ปฏิบัติได้ปานกลาง	คะแนนเท่ากับ 3
ระดับ	ปฏิบัติได้น้อย	คะแนนเท่ากับ 2
ระดับ	ต้องปรับปรุง	คะแนนเท่ากับ 1

เกณฑ์การแบ่งช่วงคะแนนจากจำนวนระดับชั้นเท่ากับ 5 ชั้น (คะแนนจาก 1 ถึง 5)

$$\begin{aligned} \text{คำนวณได้จากสูตร} & \quad \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับชั้น}} \\ = & \quad \frac{5 - 1}{5} \\ = & \quad 0.8 \end{aligned}$$

ดังนั้นในแต่ละช่วงคะแนนของระดับชั้นเท่ากับ 0.8 คิดเป็นเกณฑ์แบ่งช่วงคะแนนในแต่ละระดับชั้น โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง	1.00 – 1.79	หมายถึง มีประสิทธิผลน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง	1.80 – 2.59	หมายถึง มีประสิทธิผลน้อย
ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง	2.60 – 3.39	หมายถึง มีประสิทธิผลปานกลาง
ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง	3.40 – 4.19	หมายถึง มีประสิทธิผลมาก
ค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่าง	4.20 – 5.00	หมายถึง มีประสิทธิผลมากที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด จำนวนข้อคำถามทั้งหมด 1 ข้อ เป็นคำถามแบบปลายเปิด (open ended)

การทดสอบเครื่องมือ

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดได้เป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม (Content Validity)

การประเมินผลการนำนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ไปปฏิบัติ ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ โดยการทดสอบตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม (Questionnaires) โดยนำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ แสดงความคิดเห็น และแนะนำ ตรวจสอบในประเด็นความตรงเชิงเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษา (Wording) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความเหมาะสมต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability)

หลังจากผ่านการตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะทั่วไปใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายที่สุด ในการหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Tryout) กับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) อำเภออื่นในจังหวัดเชียงใหม่ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 แห่ง โดยสอบถามจากผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จำนวน แห่งละ 5 คน รวมจำนวนแบบสอบถาม 30 ฉบับ เพื่อทดสอบความคงที่ (Stability) ความถูกต้อง (Accuracy) และไม่เปลี่ยนแปลง (Consistency) และทดสอบความเชื่อถือ (Reliability) หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of Alpha) ตามแบบของ Cronbach แล้วนำแบบสอบถามที่ได้ปรับแก้ไขแล้วทำการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยหาความเชื่อมั่นสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach, Lee J., and Richard J. Shavelson, 2004: 391-418) คำนวณหาค่าความเชื่อมั่น “สัมประสิทธิ์แอลฟา” (α – Coefficient) ของแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาไม่ควรต่ำกว่า 0.70 จึงจะสามารถนำแบบสอบถามข้อนี้มาใช้งานได้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความตรงและความเที่ยงของแบบสอบถามสัมประสิทธิ์แอลฟา” (α – Coefficient) มีสูตรคำนวณดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

α = ค่าความเที่ยงของเครื่องมือ
 k = จำนวนข้อของเครื่องมือ
 s_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 s_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

ตาราง 3.1 ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามจำแนกรายเกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมินรายด้าน	สัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient)
การประเมินด้านบริบท	0.822
การประเมินความพร้อมของปัจจัยป้อน	0.824
การประเมินกระบวนการ	0.794
การประเมินผลผลิต	0.852
รวม	0.914

คำนวณหาค่าความเชื่อมั่น “สัมประสิทธิ์แอลฟา” (α – Coefficient) ของแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามเกณฑ์การประเมินรายข้อ พบว่า การประเมินผลผลิต มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.852 สูงที่สุด โดยมีการประเมินกระบวนการมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.794 ต่ำที่สุด และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา รวม 0.914 รายละเอียดดังแสดงในตาราง 3.1 เมื่อนำมาเทียบกับเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา ซึ่งระบุว่าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาไม่ควรต่ำกว่า 0.70 ดังนั้นสรุปว่าแบบสอบถามอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้งานได้ โดยมีความตรงและความเที่ยงของแบบสอบถามจากการใช้ในกลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อยืนยันผลการประเมินผลการนำนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.ศ.) ไปปฏิบัติ ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบสัมภาษณ์จำนวน 1 ชุด มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ประกอบด้วย ขนาดของ รพ.สต. จำนวนประชากรที่รับผิดชอบ จำนวนหมู่บ้านที่รับผิดชอบ จำนวนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำ ลักษณะที่ตั้งของ รพ.สต. มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 5 ข้อ เป็นคำถามแบบมีให้ เลือกคำตอบ (Multiple Choice Test) คือ แบบทดสอบที่มีข้อคำถามให้ และกำหนดคำตอบไว้พร้อมหลายๆ คำตอบ และแบบปลายเปิด (Open Ended)

ข้อที่ 1 ขนาดของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล คือ จำนวนประชากรในพื้นที่ รับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โดยไพจิตร วราชิดและคณะ (2553: 12) ได้ กำหนดรูปแบบโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดังนี้ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลขนาดเล็ก มีจำนวนประชากรในพื้นที่รับผิดชอบน้อยกว่า 3,000 คน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลขนาด กลาง มีจำนวนประชากรในพื้นที่รับผิดชอบ 3,000 – 7,000 คน และ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลขนาดใหญ่มีจำนวนประชากรในพื้นที่รับผิดชอบมากกว่า 7,000 คน

ขนาดของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล กำหนดได้ดังนี้

- 1.ใหญ่
2. กลาง
- 3.เล็ก

ข้อที่ 2 จำนวนประชากร ในหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าที่รับผิดชอบ.....คน

ข้อที่ 3 จำนวนหมู่บ้านที่รับผิดชอบ.....หมู่บ้าน

ข้อที่ 4 จำนวนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำ.....คน

ข้อที่ 5 ลักษณะที่ตั้งของ รพ.สต. คือ 1. องค์การบริหารส่วนตำบล 2. เทศบาล 3. ทั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล

ข้อที่ 6 อัตราความพึงพอใจเฉลี่ยของผู้ป่วยที่มาใช้บริการที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบล (รพ.สต.) ในรอบปีงบประมาณ 2554 และ 2555 เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาค (Interval Scale) คือ อัตราความพึงพอใจเฉลี่ยของผู้ป่วยที่มาใช้บริการที่โรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบล (รพ.สต.) ในรอบปีงบประมาณ 2554 ร้อยละ และปี 2555 ร้อยละ

ตอนที่ 2 การประเมินผลการดำเนินงานนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.)ไป ปฏิบัติ ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 5 ข้อ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นปัจจัยพื้นฐานของนโยบาย และ สภาพแวดล้อม ประกอบด้วย บริบทของสภาพแวดล้อม ประเภทของนโยบาย วิสัยทัศน์ ปัญหา แหล่งทุน สภาพความผันผวนทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง การก่อตัวของอุปสรรคต่อ นโยบาย แบบสัมภาษณ์มีข้อคำถามให้ เป็นแบบปลายเปิด (Open Ended)

2) การประเมินความเหมาะสมของปัจจัยป้อน (Input Evaluation) ประกอบด้วย บุคลากร เครื่องมือ เครื่อง อุปกรณ์ ยา เวชภัณฑ์ ศักยภาพการบริหาร แบบสัมภาษณ์มีข้อความให้ เป็นแบบปลายเปิด (Open Ended)

3) ประสิทธิภาพของกระบวนการ (Process Evaluation) ประกอบด้วย การบริหารจัดการ การนิเทศ ติดตาม การมีส่วนร่วมบุคลากรภายในหน่วยงาน และการพัฒนาบริการของโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบล แบบสัมภาษณ์มีข้อความให้ เป็นแบบปลายเปิด (Open Ended)

4) ผลผลิต (Product Evaluation) ประกอบด้วย ประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ความพอใจเพียง ความเสมอภาค และความเป็นธรรม แบบสัมภาษณ์มีข้อความให้ เป็นแบบปลายเปิด (Open Ended)

5) ปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด แบบสัมภาษณ์มีข้อความให้ เป็นแบบปลายเปิด (Open Ended)

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและหาค่าทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมสามารถแบ่งการวิเคราะห์ผลออกเป็น 2 ระยะ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณเพื่อประเมินผลการดำเนินงานโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ไปปฏิบัติ ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การตรวจสอบข้อมูล ความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละชุดแล้วลงรหัสข้อมูลในแต่ละส่วนของแบบสอบถาม

2. การลงข้อมูล นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบ และลงรหัสเรียบร้อยแล้วมาลงข้อมูลในโปรแกรมสำเร็จรูปที่สร้างไว้

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ลักษณะทั่วไปของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ลักษณะทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล การประเมินผลการดำเนินงานโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ไปปฏิบัติ ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4. การวิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด จัดลำดับความสำคัญ และคุณลักษณะของข้อมูลโดยวิเคราะห์ออกมาในรูปเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อยืนยันผลการประเมินการนำนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ไปปฏิบัติ ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การตรวจสอบข้อมูล ความถูกต้อง และความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์แต่ละชุด
2. การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการนำนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไปปฏิบัติ ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 1) การประเมินบริบท (Context Evaluation) 2) การประเมินความเหมาะสมของปัจจัยป้อน (Input Evaluation) 3) ประสิทธิภาพของกระบวนการ (Process Evaluation) 4) ผลผลิตของการนำนโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพไปปฏิบัติ (Product Evaluation) และ 5) ปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด โดยการจัดลำดับความสำคัญ และคุณลักษณะของข้อมูล โดยผู้วิจัยได้จัดเรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และจัดให้เป็นหมวดหมู่ในรูปแบบเชิงพรรณนาและนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3.7 ระยะเวลาในการศึกษา

1 ตุลาคม 2554 - 31 สิงหาคม 2556